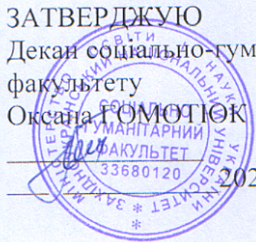

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК

«   »   2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«   »   2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «**ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**»
ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузі знань – 19 - Архітектура та будівництво
спеціальність – 191 - Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна програма – «Архітектура та містобудування»

Кафедра архітектури та дизайну

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	32	14	3	6	65	120	2

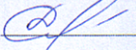
В.О. Зав. кафедр. [Signature]

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 19 - Архітектура та будівництво спеціальності 191 Архітектура та містобудування, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.).

Робоча програма складена доктором архітектури, доцентом, професором кафедри архітектури та містобудування Дячок О.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектури та дизайну (протокол № 1 від 3 вересня 2024 р.)

В.о.завідувача кафедри архітектури та дизайну, доктор архітектури, доцент
 Оксана ДЯЧОК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Архітектура та містобудування», протокол № 1 від 27.08.2024 р.

Керівник ГЗС

Оксана ДЯЧОК

Гарант ОПП

Оксана ДЯЧОК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ»

1. Опис дисципліни «Збереження культурної спадщини»

Дисципліна «Збереження культурної спадщини»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – 19 - Архітектура та будівництво	Статус дисципліни – обов'язкова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 191 Архітектура та містобудування	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: 2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>32 год.</i> Практичні заняття: <i>14 год.</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>65 год.</i> <i>тренінг – 6 год.</i> Індивідуальна робота: <i>3 год.</i>
Тижневих годин – 8, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю: <i>екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Збереження культурної спадщини»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Збереження культурної спадщини» є формування системи знань щодо сутності культурної спадщини та її ролі в житті суспільства; вивчення основних об'єктів світової культурної спадщини ЮНЕСКО; ознайомлення з культурною спадщиною України; вивчення основних документів, що регулюють збереження культурних надбань в Україні та світі; ознайомлення з основними досягненнями ЮНЕСКО щодо збереження світової культурної спадщини; знайомство з практикою збереження та популяризації культурних цінностей в Україні та світі; залучення молоді до практичної діяльності зі збереження всесвітньої культурної спадщини.

Курс «Збереження культурної спадщини» покликаний сформувати у майбутніх фахівців засади гуманістичного світогляду, прищепити розуміння необхідності дбайливого відношення до культурного надбання людства, моделювати їх поведінку в соціокультурному просторі в умовах розмаїття культур та в своїй майбутній професійній діяльності. Лише діалог культур уможливорює глибину розуміння особливостей культурної спадщини світу, формує терпимість і повагу до інших народів та їх культур.

Програма дисципліни є інтегрованим курсом, у якому передбачено використання комплексів історичних знань (історії, археології, етнології), мистецтвознавства, культурології, музеєзнавства, архівознавства, краєзнавства тощо.

Вивчення курсу передбачає цілеспрямовану роботу студентів над опрацюванням спеціальної літератури, активну роботу на семінарських заняттях, самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни: розглянути навчальну дисципліну «Збереження культурної спадщини» в комплексі гуманітарного знання; окреслити особливості формування теорії та практики збереження культурної спадщини; сформувати уявлення про сутність культурної спадщини та її ролі в житті суспільства; визначити функції культурної спадщини в житті людини; розглянути діяльність ЮНЕСКО у сфері культури; ознайомитись із основними досягненнями ЮНЕСКО щодо збереження світової культурної спадщини; сформувати уявлення про основні об'єкти списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО; розглянути українську культурну спадщину як цілісну систему в контексті європейської культурної традиції; розглянути основні документи, що регулюють збереження культурних надбань в Україні та світі; знати напрями та форми збереження та популяризації культурних цінностей в Україні; застосовувати набуті знання в безпосередній практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни **студент повинен знати:** теоретичні та нормативно-правові аспекти культурної спадщини; закономірності розвитку та сучасні досягнення у сфері збереження культурної спадщини; історичний аспект діяльності ЮНЕСКО у сфері культури; українську культурну спадщину та особливості її збереження в Україні. **Студент повинен вміти:** володіти

понятійним апаратом; здійснювати культурологічне дослідження; застосовувати набуті знання у сфері професійної діяльності й особистого самовдосконалення, а також для визначення лінії особистої поведінки в умовах розмаїття культур.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

СК04. Здатність дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд, створення безбар'єрного архітектурно-містобудівного середовища.

СК18. Усвідомлення теоретичних основ архітектури будівель і споруд, основ реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

СК 21. Здатність застосовувати принципи сталого розвитку в просторовому плануванні.

СК 22. Здатність до проектування, відбудови та реконструкції зруйнованих будівель і споруд, збереження культурної спадщини.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Історія державності та культури України», «Історія архітектури та містобудування України».

2.5. Результати навчання:

ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.

ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування.

ПР05. Застосовувати основні теорії проектування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і

ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.

ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.

ПР08. Знати нормативну базу архітектурно-містобудівного проєктування.

ПР09. Розробляти проєкти, здійснювати передпроєктний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проєктування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень, соціальних, етичних та законодавчих аспектів.

ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проєктів.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ПР 20. Застосовувати принципи сталого розвитку в проєктах просторового планування об'єднаних територіальних громад.

ПР 21. Розробляти проєкти відбудови та реконструкції зруйнованих будівель і споруд, збереження культурної спадщини.

3. Програма навчальної дисципліни «Збереження культурної спадщини»

Змістовий модуль 1. Теоретичні та нормативно-правові аспекти культурної спадщини

Тема 1. Феномен культурної спадщини

Мета, предмет і завдання курсу. Актуальність вивчення культурної спадщини в Україні та світі. Значення культурної спадщини. Функції культурної спадщини в житті людини та суспільства. Сутність культурної спадщини. Поняття «культурна спадщина» в міжнародних і національних нормативно-правових документах. Об'єкт культурної спадщини. Три категорії об'єктів: пам'ятки, ансамблі, визначні місця. Поняття «нематеріальна культурна спадщина». Структура культурної спадщини. Визначення поняття культурної спадщини в академічних виданнях України.

Тема 2. Діяльність Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Роль Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) в збереженні культурної спадщини світу. Історія ЮНЕСКО. Структура ЮНЕСКО. Напрямами діяльності ЮНЕСКО. Діяльність ЮНЕСКО в галузі культури. Поняття «світова /всесвітня/ спадщина ЮНЕСКО». Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: мета та глобальна стратегія складання, критерії відбору культурних об'єктів, географія об'єктів всесвітньої спадщини. Основні об'єкти всесвітньої культурної спадщини. Програма ЮНЕСКО «Пам'ять світу»: концепція та мета. Реєстр «Пам'ять світу». Об'єкти України у Міжнародному реєстрі «Пам'ять світу».

Тема 3. Пам'ятки України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Україна в культурній спадщині Європи та світу. Об'єкти та території світового значення в Україні, занесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Київ: Софійський собор і пов'язані з ним монастирські будівлі, Києво-Печерська лавра. Ансамбль історичного центру Львова. Геодезична дуга Струве. Резиденція митрополитів Буковини і Далмації. Дерев'яні церкви Карпатського регіону в Польщі та Україні. Стародавнє місто Херсонес Таврійський і його Хора. Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи. Структура пам'ятки, її унікальність і сучасний стан. Розподіл українських об'єктів Світової спадщини за культурними критеріями. Проблеми збереження пам'яток України в умовах окупації Криму та російсько-української війни.

Тема 4. Нематеріальна культурна спадщина

Сутність нематеріальної культурної спадщини. Поняття «нематеріальна культурна спадщина» в міжнародних і національних нормативно-правових документах. Репрезентативний список нематеріальної культурної спадщини людства: мета та глобальна стратегія складання, критерії відбору об'єктів. Список нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони. Нематеріальна культурна спадщина України. Національний перелік об'єктів нематеріальної культурної спадщини України.

Петриківський декоративний живопис. Козацькі пісні Дніпропетровщини. Традиція Косівської мальованої кераміки. Орьнек – національний кримськотатарський орнамент. Український борщ. Художня цінність культурних надбань України. Роль нематеріальної культурної спадщини у формуванні національної ідентичності. Проблеми збереження об'єктів нематеріальної культурної спадщини України в умовах окупації Криму та російсько-української війни.

Тема 5. Міжнародний досвід охорони та збереження культурної спадщини

Європейський досвід збереження культурної спадщини. Історія охорони культурних цінностей у Франції, Великобританії, Греції, Польщі, Німеччині, Італії. Досвід правової охорони культурної спадщини в зарубіжних країнах. Захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту. «Договір щодо охорони художніх і наукових закладів та історичних пам'яток» (відомий як Пакт Реріха). Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (1954 р.). Міжнародні конвенції і рекомендації ЮНЕСКО та Європейського Союзу щодо охорони та збереження культурної спадщини. Конвенція ЮНЕСКО про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. Конвенція ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини. Конвенція ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. Конвенції Ради Європи. Міжнародні органи

вивчення пам'яток історії, культури, архітектури та містобудування, археології, культурних ландшафтів.

Тема 6. Законодавчі, нормативно-правові та інституціональні основи захисту культурної спадщини в Україні

Українська законодавча база та нормативне забезпечення захисту культурної спадщини. Конституція України про охорону культурної спадщини. Базові закони про культурну спадщину. Закон України «Про культуру». Закон України «Про охорону культурної спадщини». Закон України «Про охорону археологічної спадщини». Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». Закон України «Про архітектурну діяльність». Закон України «Про планування і забудову територій». Закон України «Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації». Система органів влади України у сфері збереження та управління культурною спадщиною. Статус Міністерства культури та інформаційної політики як центрального органу виконавчої влади. Розмежування повноважень щодо управління культурною спадщиною в Україні.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти збереження культурної спадщини

Тема 7. Збереження культурної спадщини в музеях

Виникнення та розвиток музеїв у світі. Періоди розвитку музейної справи. Розвиток музеїв в Україні. Класифікація музеїв України. Типи музеїв за категоріями відвідувачів. Типи музеїв за юридичною приналежністю (власністю). Генетична класифікація музеїв. Музеї історичного профілю. Меморіальні музеї. Воєнно-історичні музеї. Археологічні музеї. Етнографічні музеї. Скансени. Краєзнавчі музеї. Музеї художнього профілю. Літературні музеї. Музичні музеї. Архітектурні музеї. Комплексні музеї. Віртуальні музеї. Нові технології та інноваційні підходи до розширення музейного простору. Фондова робота як основний напрям роботи музеїв. Музейний фонд України. Особливості української національної музейної політики. Закон України «Про музеї та музейну справу». Особливості діяльності музеїв в галузі збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Тема 8. Збереження культурної спадщини в музеях Тернопільщини

Історія та розвиток музейної справи в Галичині. Типологія музеїв краю. Аналіз діяльності музеїв на Тернопільщині: проблеми і перспективи. Культурна спадщина у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї та Тернопільському обласному художньому музеї. Досвід збереження творчої спадщини І. Г. Пінзеля в музеях Тернополя. Проект «Під Зорею Пінзеля» як філантропічна ініціатива українського підприємництва. Музей Б. Лепкого в Бережанах як носій історичної пам'яті. Галерея «Спадок» родини Демкур. Роль громадськості та меценатів у збереженні культурної спадщини в музеях

Тернопільщини. Проблеми збереження музейних фондів України в умовах російсько-української війни.

Тема 9. Історико-культурні заповідники

Роль історико-культурних заповідників у справі збереження культурної спадщини. Специфіка історико-культурних заповідників на базі ансамблів, комплексів пам'яток архітектури й містобудування, історії й культури, історичних центрів міст. Класифікація та функціонування історико-культурних заповідників. Мережа історико-культурних заповідників в Україні. Національні заповідники в Україні. Національний заповідник «Софія Київська». Особливості діяльності заповідників Тернопільщини в галузі збереження культурної спадщини. Національний заповідник «Замки Тернопілля». Державний історико-архітектурний заповідник у м. Бережани. Діяльність історико-культурних заповідників України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Тема 10. Збереження культурної спадщини в архівах

Роль архівів у справі збереження культурної спадщини. Світова практика діяльності архівних установ. Діяльність архівів в Україні: проблеми і перспективи. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». Специфіка функціонування сучасного архіву. Нові технології та інноваційні підходи до діяльності архівів у галузі збереження культурної спадщини. Національний архівний фонд: сучасний стан в Україні. Діяльність архівів України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Тема 11. Збереження культурної спадщини у бібліотеках

Роль бібліотек у справі збереження культурної спадщини. Бібліотеки в Україні та світі: проблеми і перспективи. Світова практика діяльності бібліотек. Специфіка функціонування сучасної бібліотеки. Нові технології та інноваційні підходи до діяльності бібліотек у галузі збереження культурної спадщини. Національний бібліотечний фонд: сучасний стан в Україні. Діяльність бібліотек України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Тема 12. Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Український культурний фонд

Поняття «культурна політика». Мета та завдання культурної політики. Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Особливості культурної політики в Україні та світі. Моделі культурної політики: світовий досвід. Культурні інституції та їх види. Ведення реєстрів з культурних цінностей. Національний перелік об'єктів культурної спадщини та особливості його формування. «Державний реєстр нерухомих пам'яток України». Центр досліджень історико-культурної спадщини України. Діяльність Українського культурного фонду. Закон «Про український

культурний фонд». Структура і завдання інституції. Цілі і завдання фонду. Підтримка культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір. Ключові напрями програм грантової підтримки. Проблеми бюджетного фінансування УКФ в умовах російсько-української війни.

Тема 13. Культурна дипломатія. Український інститут

Роль культурної дипломатії в популяризації культурної спадщини країни. Культурна дипломатія: світовий досвід. Культурна дипломатія України: історія та сучасність. Ініціативи С. Петлюри в галузі культурної політики. Перший проєкт культурної дипломатії: європейські гастролі Української республіканської капели О. Кошиця та закордонна промоція «Щедрика» М. Леонтовича. Роль діаспори в культурній дипломатії. Інституції української діаспори. Проблема визнання світових імен українськими. Український інститут та його діяльність у світі. Проєкти Українського інституту у сфері збереження культурної спадщини. Культурна дипломатія України в умовах російсько-української війни.

Тема 14. Діяльність громадських організацій, волонтерів і меценатів у справі збереження культурної спадщини

Феномен волонтерства у справі збереження культурної спадщини. Міжнародна співпраця громадських організацій. Роль громадськості (громадських організацій) в охороні культурної спадщини. «Українське товариство охорони пам'яток історії та культури»: історія та сучасність. Фінансування культури меценатами: європейський та український досвід збереження культурної спадщини. Філантропічні ініціативи українського підприємництва у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Тема 15. Культурна спадщина і розвиток туризму

Специфіка культурного, релігійного, етнографічного та агро-туризму. Мета, завдання, стратегії розвитку і перспективи замкового туризму в Україні та світі. Класифікація туристських маршрутів, принципи й методи розроблення маршруту. Підготовка та організація екскурсій.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Збереження культурної спадщини»

	<i>Кількість годин</i>				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні та нормативно-правові аспекти культурної спадщини</i>					
Тема 1. Феномен культурної спадщини	2		4	-	поточне опитування

Тема 2. Діяльність Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	2	2	4	1	поточне опитування
Тема 3. Пам'ятки України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	2	2	4	1	поточне опитування
Тема 4. Нематеріальна культурна спадщина	2	2	4	-	поточне опитування
Тема 5. Міжнародний досвід охорони та збереження культурної спадщини	2		4	-	поточне опитування
Тема 6. Законодавчі, нормативно-правові та інституціональні основи захисту культурної спадщини в Україні	2		4		Модуль на контрольна робота
<i>Змістовий модуль 2. Практичні аспекти збереження культурної спадщини</i>					
Тема 7. Збереження культурної спадщини в музеях	2	2	4	-	поточне опитування
Тема 8. Збереження культурної спадщини в музеях Тернопільщини	2	2	5	1	поточне опитування
Тема 9. Історико-культурні заповідники	4	2	4	-	поточне опитування
Тема 10. Збереження культурної спадщини в архівах	2	2	4	-	поточне опитування
Тема 11. Збереження культурної спадщини у бібліотеках	2		4	-	поточне опитування
Тема 12. Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Український культурний фонд	2		5	-	поточне опитування
Тема 13. Культурна дипломатія. Український інститут	2		5	-	поточне опитування
Тема 14. Діяльність громадських організацій, волонтерів і меценатів у справі збереження культурної спадщини	2		5	-	поточне опитування
Тема 15. Культурна спадщина і розвиток туризму	2		5	-	тести
	32	14	65	4	
<i>Тренінг</i>			8		

5. Тематика семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: Феномен культурної спадщини

Питання для обговорення:

1. Актуальність вивчення культурної спадщини.
2. Сутність культурної спадщини.
3. Структура культурної спадщини .
4. Визначення поняття культурної спадщини в академічних виданнях України.

Семінарське заняття № 2

Тема: Діяльність Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Питання для обговорення:

1. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО).
2. Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
3. Аналіз основних об'єктів культурної спадщини.
4. Програма ЮНЕСКО «Пам'ять світу».

Семінарське заняття № 3

Тема: Пам'ятки України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Питання для обговорення:

1. Україна в культурній спадщині Європи та світу.
2. Об'єкти та території світового значення в Україні, занесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
3. Проблеми збереження пам'яток України в умовах окупації Криму та війни.

Семінарське заняття № 4

Тема: Нематеріальна культурна спадщина

Питання для обговорення:

1. Сутність нематеріальної культурної спадщини.
2. Список нематеріальної культурної спадщини людства.
3. Нематеріальна культурна спадщина України.
4. Аналіз об'єктів нематеріальної культурної спадщини України.

Семінарське заняття № 5

Тема: Міжнародний досвід охорони та збереження культурної спадщини

Питання для обговорення:

1. Європейський досвід збереження культурної спадщини.
2. Захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту.
3. Міжнародні конвенції і рекомендації ЮНЕСКО та Європейського Союзу щодо охорони та збереження культурної спадщини.

Семінарське заняття № 6

Тема: Законодавчі, нормативно-правові та інституціональні основи захисту культурної спадщини в Україні

Питання для обговорення:

1. Українська законодавча база та нормативне забезпечення захисту культурної спадщини.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини».
3. Система органів влади України у сфері збереження та управління культурною спадщиною.
4. Діяльність органів влади України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Семінарське заняття № 7

Тема: Збереження культурної спадщини в музеях

Питання для обговорення:

1. Виникнення та розвиток музеїв у світі.
2. Розвиток музеїв в Україні.
3. Класифікація музеїв України.
4. Фондова робота як основний напрям роботи музеїв.
5. Закон України «Про музеї та музейну справу».
6. Діяльність музеїв України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Семінарське заняття № 8

Тема: Збереження культурної спадщини в музеях Тернопільщини

Питання для обговорення:

1. Історія та розвиток музейної справи в Галичині.
2. Типологія музеїв краю.
3. Тернопільський обласний краєзнавчий музей.
4. Тернопільський обласний художній музей.
5. Збереження творчої спадщини І. Г. Пінзеля в музеях Тернополя.
6. Музей Б. Лепкого в Бережанах як носій історичної пам'яті.
7. Галерея «Спадок» родини Демкур.

Семінарське заняття № 9

Тема: Історико-культурні заповідники

Питання для обговорення:

1. Роль історико-культурних заповідників у справі збереження культурної спадщини.
2. Класифікація та функціонування історико-культурних заповідників.
3. Мережа історико-культурних заповідників в Україні.
4. Національні заповідники в Україні.
5. Історико-культурні заповідники Тернопільщини.

Семінарське заняття № 10

Тема: Збереження культурної спадщини в архівах

Питання для обговорення:

1. Роль архівів у справі збереження культурної спадщини.
2. Світова практика діяльності архівних установ.
3. Діяльність архівів в Україні: проблеми і перспективи.
4. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи».
5. Національний архівний фонд: сучасний стан в Україні.
6. Діяльність архівів України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Семінарське заняття № 11

Тема: Збереження культурної спадщини у бібліотеках

Питання для обговорення:

1. Роль бібліотек у справі збереження культурної спадщини.
2. Світова практика діяльності бібліотек.
3. Бібліотеки в Україні: проблеми і перспективи.
4. Нові технології та інноваційні підходи до діяльності бібліотек у галузі збереження культурної спадщини.
5. Діяльність бібліотек України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.

Семінарське заняття № 12

Тема: Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Український культурний фонд

Питання для обговорення:

1. Поняття «культурна політика». Мета та завдання культурної політики.
2. Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини.
3. Особливості культурної політики в Україні.
4. «Державний реєстр нерухомих пам'яток України».
5. Центр досліджень історико-культурної спадщини України.
6. Український культурний фонд та його діяльність.

Семінарське заняття № 13

Тема: Культурна дипломатія. Український інститут

Питання для обговорення:

1. Культурна дипломатія: світовий досвід.
2. Культурна дипломатія України: історія та сучасність.
3. Ініціативи С. Петлюри в галузі культурної політики.
4. Роль української діаспори в культурній дипломатії.
5. Український інститут та його діяльність у світі.

Семінарське заняття № 14

Тема: Діяльність громадських організацій, волонтерів і меценатів у справі збереження культурної спадщини

Питання для обговорення:

1. Феномен волонтерства у справі збереження культурної спадщини.
2. Міжнародна співпраця громадських організацій.
3. Роль громадськості (громадських організацій) в охороні культурної спадщини.
4. «Українське товариство охорони пам'яток історії та культури».
5. Фінансування культури меценатами: європейський та український досвід збереження культурної спадщини.

Семінарське заняття № 15

Тема: Культурна спадщина і розвиток туризму

Питання для обговорення:

1. Феномен культурного, релігійного, етнографічного туризму.
2. Стратегії розвитку і перспективи замкового туризму в Україні та світі.
3. Класифікація туристських маршрутів, принципи й методи розроблення маршруту.
4. Підготовка та організація екскурсій.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання самостійно виконує кожен студент на основі засвоєння програмного матеріалу. КПЗ має охоплювати всі основні теми дисципліни. КПЗ потрібно оформлювати відповідно до встановлених вимог. КПЗ повинен містити такі розділи:

1. Титульний аркуш містить:

- назву університету;
- назву факультету;
- назву навчальної дисципліни;
- номер академічної групи;
- прізвище та ім'я студента.

2. Зміст.

3. Вступ. Вступ розкриває сутність, стан наукового завдання і його значення. Тут вказують мету й завдання дослідження.

4. Основна частина. Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам роботи.

5. Висновки. У висновках вказують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.

6. Список використаних джерел. Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків.

7. Вимоги до оформлення реферату: Шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5; поля: верхнє й нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм.

8. Вимоги до оформлення презентації: 15-20 слайдів.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Феномен культурної спадщини	4
2.	Діяльність Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	4
3.	Пам'ятки України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	4
4.	Нематеріальна культурна спадщина	4
5.	Міжнародний досвід охорони та збереження культурної спадщини	4
6.	Законодавчі, нормативно-правові та інституціональні основи захисту культурної спадщини в Україні	4
7.	Збереження культурної спадщини в музеях	4
8.	Збереження культурної спадщини в музеях Тернопільщини	5
9.	Історико-культурні заповідники	4
10.	Збереження культурної спадщини в архівах	4
11.	Збереження культурної спадщини у бібліотеках	4
12.	Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Український культурний фонд	5
13.	Культурна дипломатія. Український інститут	5
14.	Діяльність громадських організацій, волонтерів і меценатів у справі збереження культурної спадщини	5
15.	Культурна спадщина і розвиток туризму	5
	Разом	65

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг (training) – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання поставлених завдань в одному із видів діяльності. Тренування (від англ. to train – виховувати, навчати) – комплекс вправ для пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил.

3. Практична частина реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3–5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття (здійснити аналіз виду молодіжної субкультури).

4. Підведення підсумків – обговорення результатів виконаних завдань у групах (представити результати у вигляді презентації); обмін думками з питань, які виносили на тренінг.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Екзамен

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10	10	10	10	5	15	40
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	екзамен

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-15

2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-15
----	---	------

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрес Г. О. Охорона культурної спадщини України в контексті світових інтеграційних процесів (друга половина ХХ – поч. ХХІ ст.) : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства за спец.: 26.00.05 – музеєзнавство, пам'яткознавство. К., 2009. 11 с.
2. Історико-культурна спадщина: проблеми дослідження і збереження / ред. кол.: В. О. Горбик (відп. ред.), О. П. Дорошко, С. І. Кот, О. І. Лугова, ін. К., 1998. 399 с.
3. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України» / ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, В. М. Даниленко, ін. К., 2015. 486 с.
4. Культурна спадщина людства: збереження та використання : навч. посіб. / за ред. В. І. Акуленко, І. П. Магазинщикова, М. І. Моздир, О. О. Тарасенко. Львів, 2002. 160 с.
5. Культурна спадщина України : бібліогр. покажч. / уклад.: В. В. Степко, Г. О. Стешенко, Т. В. Улятовська, А. А. Чернявська. К., 2012. 140 с.
6. Поливач К. А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. К., 2012. 208 с.
7. Кот С. І. Про стан збереження культурної спадщини України: Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні» 18 квітня 2018 р. / відп. ред. В. М. Даниленко. К., 2018. 43 с.
8. Курило Т. В. Правова охорона культурної спадщини України. Львів, 2005. 156 с.
9. Литовченко В. В. Роль ЮНЕСКО в охороні та збереженні культурної спадщини в Україні (1954–2010 рр.) : дисертація канд. іст. наук за спец.: 07.00.02. Миколаїв, 2015. 200 с.
10. Нематеріальна культурна спадщина України. *Офіційний сайт Міністерства культури та інформаційної політики України*. URL: <https://mkip.gov.ua/content/nematerialna-kulturna-spadshchina.html>
11. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні : пам'ятка / уклад. О. О. Скаченко, наук. ред. Ю. М. Ключко. К., 2014. 71 с. : іл.
12. Рибчинський О. Аналіз програм збереження культурної спадщини України. URL: <https://kultura.org.ua/wp-content/uploads/Heritage.pdf>
13. Спільна історія. Діалог культур : навч. посіб. Львів, 2013. 256 с.
14. Які об'єкти охороняє ЮНЕСКО в Україні?. *Незалежний культурологічний часопис «І»*. 2020. URL: <https://ukrainer.net/unesko-v-ukraini/>
15. Videiko M.Yu. Ukraine: from Trypillia to Rus. К., 2010.
16. UNESCO World Heritage List. URL: <http://www.thesalmons.org/lynn/world.heritage.html>

17. Ukraine. URL: <http://whc.unesco.org/en/statesparties/ua>
18. Закон України «Про культуру». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
19. Закон України «Про охорону культурної спадщини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>
20. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
21. Закон України «Про музеї та музейну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>
22. Закон України «Про охорону археологічної спадщини». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-15>
23. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
24. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_226
25. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089
26. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69

Інтернет-джерела:

Архіви. URL: <http://www.archives.gov.ua/>

Літопис. URL: <http://litopys.org.ua/>

Вікіпедія. URL: <http://uk.wikipedia.org>

Музейний простір. URL: <http://prostir.museum/>